

บทที่ 5 ผลการศึกษา

ในบทที่ 4 ที่ผ่านมาเป็นการอธิบายเพื่อให้เห็นภาพรวมของความสัมพันธ์ไทยกับเวียดนาม ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ในบทนี้จะวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ทางการทูตเชิงวัฒนธรรมระหว่างไทยและเวียดนาม โดยมีพุทธศาสนาเถรวาทเป็นเครื่องมือในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ โดยจะได้วิเคราะห์จากการลงพื้นที่ศึกษา การเก็บข้อมูลเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์บุคคลจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อมในด้านการทูตเชิงวัฒนธรรมระหว่างไทยและเวียดนาม

ในปัจจุบันเราจะได้เห็นความร่วมมือของทั้งสองประเทศด้านพระพุทธศาสนามากขึ้น โดยผ่านความร่วมมือระหว่างกันในรูปแบบต่างๆที่เป็นรูปธรรมและส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งจากหน่วยงานของรัฐบาล คณะสงฆ์ หรือแม้แต่ภาคประชาชนของทั้งสองประเทศได้มีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งความร่วมมือในภาคส่วนต่างๆ มีประโยชน์ที่เกี่ยวเนื่องกันอย่างมากในความสัมพันธ์ทุกระดับของทั้งสองประเทศ โดยสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากภาพรวมทั้งหมดและวิเคราะห์จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลต่างๆทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายเวียดนาม ประกอบด้วย สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์, กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, สำนักงานจังหวัดนครพนม, นักวิชาการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พระธรรมทูตไทยในเวียดนาม พระสงฆ์เถรวาทเวียดนาม, พระสงฆ์เวียดนามที่ศึกษาในไทย, พุทธศาสนิกชนชาวเวียดนาม ทั้งหมดจำนวน 17 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลของการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1. การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ด้านพุทธศาสนาเถรวาทต่อความสัมพันธ์ไทย-เวียดนาม และ 2. การศึกษาพุทธศาสนาเถรวาทในฐานะการทูตเชิงวัฒนธรรมที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทย-เวียดนาม พร้อมการวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินข้อมูลจากคำถามในประเด็นการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการสัมภาษณ์บุคคลจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมของไทยต่อเวียดนาม โดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ออกเป็น 2 กลุ่มคือ ซึ่งผลของการสัมภาษณ์และการประเมินโดยผู้วิจัยดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ฝ่ายไทย ประกอบด้วย 1. นายสมชาย เกาเจริญ กงสุลใหญ่นครโฮจิมินห์ ประเทศเวียดนาม 2. นายภควัด ดันสกุล รองกงสุลใหญ่นครโฮจิมินห์ 3. นายปรีชา กันธิยะ อธิบดีกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม 4. นายนพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 5. นายนภคล ไพฑูรย์ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนครพนม 6. ดร.ธัญญาทิพย์ ศรีพนา นักวิชาการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 7. พระชาติรัชยวฑู โสภโศภน พระธรรมทูตไทยประจำเวียดนาม กลุ่มนี้เป็นกลุ่มผู้กำหนดนโยบายและนำนโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมไปดำเนินการ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ฝ่ายเวียดนาม ได้แก่ 1. พระ Thien Tam เจ้าอาวาสวัดโฝมินห์ นครโฮจิมินห์ 2. พระ Giac Tri เจ้าอาวาสวัดโห่ฟ๊าบ จังหวัดบาเรีย-หุงเต่า 3. พระ Ho Phap รองเจ้าอาวาสวัดบุ๋ตอง นครโฮจิมินห์ 4. พระจันดา ทาจ วัดสวนดอก จ.เชียงใหม่ 5. พระงมิมิน ทาจ วัดสวนดอก จ.เชียงใหม่ 6. พระ Minh Toa วัดร่าเป็ง จ.เชียงใหม่ 7. พระ Le Cong Tien วัดสวนดอก จ.เชียงใหม่ 8. Mr. Nguyen Trong Thai พุทธศาสนิกชนชาวเวียดนาม 9. Mr. Huynh Van Dung พุทธศาสนิกชนชาวเวียดนาม 10. Mr. Nguyen Duy Chinh พุทธศาสนิกชนชาวเวียดนาม กลุ่มนี้เป็นกลุ่มผู้ได้รับนโยบายและให้การสนับสนุนนโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมของไทย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ การสัมภาษณ์บุคคลหลายฝ่ายจากทั้งสองประเทศ โดยการกำหนดประเด็นคำถามใน 3 ประเด็นหลักๆ ดังนี้

1. ภายใต้งานดำเนินนโยบายด้านการทูตเชิงวัฒนธรรมระหว่างไทยและเวียดนามในปัจจุบัน ทั้งสองประเทศมีความร่วมมือในด้านพระพุทธศาสนาในรูปแบบใดบ้างในปัจจุบัน ในประเด็นคำถามนี้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

2. ปัจจัยด้านพระพุทธศาสนาเถรวาทมีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเวียดนามอย่างไรบ้างในปัจจุบัน ในประเด็นคำถามนี้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความร่วมมือด้านพระพุทธศาสนาของไทยต่อเวียดนาม และแนวโน้มความร่วมมือด้านพระพุทธศาสนาของทั้งสองประเทศในอนาคต

ประเด็นคำถามที่ 1 ภายใต้การดำเนินนโยบายด้านการทูตเชิงวัฒนธรรมระหว่างไทยและเวียดนาม ทั้งสองประเทศมีความร่วมมือในด้านพระพุทธศาสนาในรูปแบบใดบ้างในปัจจุบัน

ในประเด็นคำถามที่ 1 ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์ประเด็นคำถามออกเป็น 2 ประเด็นย่อย คือ 1.1 ประเด็นในส่วนของการดำเนินนโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมของไทยต่อเวียดนาม และ 1.2 ประเด็นรูปแบบความร่วมมือด้านพระพุทธศาสนาของทั้งสองประเทศในปัจจุบัน ซึ่งในประเด็นคำถามย่อยนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1.1 ประเด็นในการดำเนินนโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมของไทยต่อเวียดนาม ในด้านการดำเนินนโยบายด้านการทูตเชิงวัฒนธรรมระหว่างไทยและเวียดนาม ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีต่อกันในทุกๆด้าน ซึ่งในโลกยุคปัจจุบันการดำเนินงานการทูตเชิงวัฒนธรรมทวีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากเป็นเครื่องมือหนึ่งในการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับรัฐบาลและระดับประชาชนต่อประชาชน ที่เป็นปฏิสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานระหว่างประเทศ โดยกล่าวได้ว่าเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานการทูตเชิงวัฒนธรรมดังกล่าวคือการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและพุทธศาสนา ซึ่งการส่งเสริมความร่วมมือด้านพระพุทธศาสนากับต่างประเทศนี้ก็เป็นมาตรการหนึ่งที่สอดคล้องกับการดำเนินนโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมที่นอกจากจะสร้างความตระหนักรู้ในพระพุทธศาสนาแล้ว ยังสามารถส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนที่นับถือพระพุทธศาสนาด้วยกันและศาสนาอื่นด้วยได้อีกด้วย ซึ่งการส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับพื้นฐานนี้จะนำไปสู่ผลในระยะยาวคือช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในด้านอื่นๆ อย่างเป็นรูปธรรมทั้งด้านการค้า การลงทุน การเมือง หรือการท่องเที่ยวต่อไป การดำเนินงานการทูตวัฒนธรรมผ่านการส่งเสริมความร่วมมือด้านพระพุทธศาสนากับต่างประเทศนี้ ถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งแนวทางหลักในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับต่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศมาโดยตลอด ซึ่งดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาลชุดปัจจุบันที่รัฐบาลแถลงต่อรัฐสภา ข้อ 7.1 เร่งส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยส่งเสริมความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน และสื่อมวลชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและความใกล้ชิดระหว่างกันอันจะนำไปสู่ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การส่งเสริมการท่องเที่ยว การขยายการคมนาคมขนส่ง และความร่วมมือด้านอื่นๆ ภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคเพื่อส่งเสริมความเป็นเพื่อนบ้านที่ดีต่อกัน

นอกจากนั้นนโยบายของกระทรวงการต่างประเทศในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศที่เป็นมิตรกับประเทศไทย โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย ซึ่งเน้นการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ครอบคลุมไปในทุกๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงการต่างประเทศของไทยได้ให้ความสำคัญกับการทูตเชิงวัฒนธรรมมาโดยตลอด เพราะ

ถือว่าเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมที่มีอยู่ให้หลากหลายในเรื่องต่างๆ แทบทุกมิติ การดำเนินการ สอดแทรกเข้าไปโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน การใช้วัฒนธรรมส่งเสริม หรือการกระชับความสัมพันธ์ให้ดีขึ้นก็ค่อนข้างเป็นประโยชน์มากที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้ ด้านนายสมชาย เกาเจริญ และนายภควัต ต้นสกุล ทั้ง 2 ท่านได้กล่าวถึงการดำเนินนโยบายการทูต เชิงวัฒนธรรมของไทยต่อเวียดนามว่า ในการดำเนินงานด้านการทูตเชิงวัฒนธรรมด้าน พระพุทธศาสนาของไทยต่อเวียดนามนั้นมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักคือ สถานกงสุลใหญ่ นคร โยจิมีนห์ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลไทยในการเจริญความสัมพันธ์กับทางการท้องถิ่นใน นครโยจิมีนห์ และทางภาคใต้ของเวียดนาม 22 จังหวัด ในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับรัฐบาล เวียดนามในทุกๆด้าน โดยดำเนินนโยบายตามที่รัฐบาลแถลงต่อรัฐสภา และนโยบายของกระทรวง การต่างประเทศ (สัมภาษณ์นายสมชาย เกาเจริญ, 2554)

นอกจากนโยบายหลักของรัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศแล้ว รัฐบาลไทยยัง สนับสนุนให้มีการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกันอีกด้วย โดย สนับสนุนให้หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ได้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและดำเนิน นโยบายที่เป็นมิตรต่อประเทศเพื่อนบ้าน โดยนายนภดล ไพฑูรย์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับ นโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมของไทยต่อเวียดนามว่า เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยสนับสนุนให้ท้องถิ่นได้ดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน การดำเนินตามนโยบายดังกล่าวจังหวัดนครพนมได้ริเริ่มกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะประเทศเวียดนาม นับตั้งแต่ปี 2539 เป็นต้นมา โดยมีการเยือนของผู้บริหารระดับสูงของจังหวัดและดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนนักเรียนนักศึกษาของ ไทยและเวียดนาม เพื่อเป็นการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของกันมาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ จังหวัดนครพนมยังริเริ่มให้มีความร่วมมือจัดการประชุมคณะผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด แขวง ภายใต้อกรอบการดำเนินความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว การกีฬา และวัฒนธรรม ของ 8 จังหวัด 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว เวียดนาม เป็นประจำทุกปีทำให้มีความร่วมมือกัน ก้าวหน้ามาเป็นลำดับ (สัมภาษณ์นายนภดล ไพฑูรย์, 2555) การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกัน อย่างต่อเนื่องของไทยและเวียดนามทั้งของภาครัฐต่อภาครัฐและท้องถิ่นต่อท้องถิ่น จึงทำให้เกิด โครงการด้านความร่วมมือทางวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศขึ้น คือ โครงการหมู่บ้านมิตรภาพ ไทย-เวียดนาม บ้านนาออก อ.เมือง จ. นครพนม โดยได้ริเริ่มโครงการท่องเที่ยวชุมชนขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2542 จัดสร้างเป็นสถานท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อแสดงสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างไทย และเวียดนาม โดยได้จัดทำโครงการหมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม มีพิธีเปิดเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 โดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลเวียดนาม นอกจากนี้รัฐบาล

ไทยและรัฐบาลเวียดนาม ยังได้จัดประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมของทั้งสองประเทศอย่างไม่เป็นทางการขึ้นที่จังหวัดนครพนม ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 ผลของการประชุมร่วมกันของคณะรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศได้ผลักดันให้เกิด ศูนย์มิตรภาพนครพนม-ฮานอย โดยมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2551 โดยการจัดตั้งศูนย์มิตรภาพนครพนม-ฮานอย เพื่อเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของไทยและเวียดนาม ซึ่งถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความร่วมมือต่อกันอย่างเป็นรูปธรรม จากจัดตั้งศูนย์มิตรภาพนครพนม-ฮานอย นับได้ว่าเป็นอีกก้าวที่สำคัญอย่างแนบแน่นระหว่างจังหวัดนครพนมกับกรุงฮานอย

นอกจากนี้หน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมในด้านศาสนา เช่น กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ภายในประเทศและภายนอกประเทศ โดยนายปรีชา กันธิยะ และนายพนรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ ทั้ง 2 ท่านได้กล่าวถึงนโยบายทางพระพุทธศาสนาในการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยสอดคล้องกับนโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมของรัฐบาลที่มุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในทุกๆ ด้าน ส่วนในการใช้บทบาทของพระพุทธศาสนาในการเชื่อมความสัมพันธ์กับประเทศเวียดนาม ทั้งสองหน่วยงานได้จัดกิจกรรมและสนับสนุนงานด้านพระพุทธศาสนาในเวียดนามอย่างต่อเนื่อง เช่นการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา การจัดประชุมวิชาการชาวพุทธนานาชาติ การทอดกฐินพระราชทาน การแลกเปลี่ยนและการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางพุทธศาสนา การสนับสนุนทุนการศึกษา และการส่งเสริมโครงการพระธรรมทูตในเวียดนามและในประเทศอื่นๆ (สัมภาษณ์ นายปรีชา กันธิยะ และนายพนรัตน์ เบญจวัฒนานันท์, 2555)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการดำเนินนโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมของไทยต่อเวียดนามด้านพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน ล้วนแต่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานของไทยในการกำหนดนโยบายต่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ในมิติทางวัฒนธรรม โดยรัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายการต่างประเทศ ต่อการส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในทุกๆ ด้าน นอกจากนี้รัฐบาลยังสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐส่วนท้องถิ่นให้มีนโยบายที่ส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยคำนึงถึงความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ที่อำนวยความสะดวกต่อการไปมาหาสู่ ทั้งการค้าขาย การท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยทางศาสนาในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้ความใกล้ชิดกันและความคล้ายคลึงกันทางศาสนา เป็นตัวกำหนดนโยบายและดำเนินการกิจกรรมทางศาสนาที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้านของไทย

1.2 ประเด็นรูปแบบความร่วมมือด้านพระพุทธศาสนาของทั้งสองประเทศในปัจจุบันพบว่าลักษณะความสัมพันธ์ด้านพระพุทธศาสนาระหว่างไทยและเวียดนาม ซึ่งปรากฏรูปแบบความสัมพันธ์ในลักษณะของการเกื้อกูลกัน ในรูปแบบที่ฝ่ายไทยเป็นผู้ให้และฝ่ายเวียดนามเป็นผู้รับ ซึ่งไทยและเวียดนามได้ลงนามในความตกลงทางด้านวัฒนธรรมเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2539 ที่ครอบคลุมถึงความร่วมมือทางศาสนาซึ่งเมื่อคำนึงถึงความสัมพันธ์ที่ดีและความไว้นื้อเชื่อใจกันระหว่างสองประเทศ ถือได้ว่าเวียดนามมีความพร้อมที่จะร่วมมือกับไทยในด้านวัฒนธรรมค่อนข้างมาก อีกทั้งชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันความร่วมมือด้านศิลปวัฒนธรรมและพระพุทธศาสนาด้วยอีกทางหนึ่ง การดำเนินการทูตเชิงวัฒนธรรมของไทยต่อเวียดนาม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา (นิกายเถรวาท) ผ่านการเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวาย ณ วัดพุทธศาสนาเถรวาทในเวียดนามตั้งแต่ พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา และนายภควัด ต้นสกุล กล่าวว่ารูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นทางการตลอดระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมานั้นก็ได้รับความร่วมมือที่ดีจากรัฐบาลเวียดนาม องค์กรพุทธศาสนาเวียดนาม เช่น พุทธสมาคมของเวียดนาม และพุทธศาสนิกชนชาวเวียดนามมาด้วยดีโดยตลอด ในการจัดงานทอดกฐินพระราชทานแต่ละครั้งนั้น จะมีพุทธศาสนิกชนรอบๆบริเวณวัดและตามรอบนอกมาร่วมงานเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในจังหวัด พระเถระชั้นผู้ใหญ่ฝ่ายเถรวาทมาร่วมในงานในทุกๆครั้ง หรือแม้กระทั่งนักบวชต่างศาสนาก็ไปร่วมงานด้วย ในการจัดงานงานทอดกฐินพระราชทานในเวียดนามนั้น ก็จะมีพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่เดินทางมาพร้อมคณะผู้แทนพระองค์ทุกครั้ง (สัมภาษณ์นายภควัด ต้นสกุล, 2544) โดยเฉพาะในปี 2553 ทางสถานทูตไทยประจำกรุงฮานอยได้มีนโยบายริเริ่มนำคนไทยเชื้อสายเวียดนามหรือเหวียดที่เกี่ยวข้องที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยมาร่วมงานทอดกฐินพระราชทานที่เวียดนาม โดยอาศัยเส้นทางหมายเลข 9 ปรากฏว่ามีชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมงานเป็นอย่างมากโดยการเหมารถบัสมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก

การสนับสนุนคนไทยเชื้อสายเวียดนามหรือเหวียดที่เกี่ยวข้องที่อาศัยอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนความสัมพันธ์ในภาคประชาชนนั้น ทางหน่วยงานท้องถิ่นของรัฐได้ให้การสนับสนุนภาคประชาชนมาโดยตลอด นายนภดล ไพฑูรย์ กล่าวว่าด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมของจังหวัดนครพนมกับประเทศเวียดนาม นอกจากจะมีชาวเวียดนามที่อาศัยในจังหวัดนครพนมและบางส่วนยังได้ผสมกลมกลืนกับคนพื้นบ้านหรือชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม โดยที่ผ่านมานั้นทางจังหวัดนครพนมเองก็ได้มีการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมกับเวียดนามอย่างต่อเนื่อง เช่นการแลกเปลี่ยนด้านศิลปวัฒนธรรมต่อกัน ทั้งด้านภาษา ศิลปะการแสดง หรือแม้แต่

กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา การทอดพระกฐินพระราชทานที่เวียดนาม ทางจังหวัดนครพนมก็ให้การสนับสนุนและส่งเสริมมาโดยตลอด (สัมภาษณ์นายภคพล ไพฑูรย์, 2555)

การดำเนินการทูตเชิงวัฒนธรรมของไทยที่มีต่อเวียดนามที่ผ่านมา ถือเป็นการส่งเสริมพระพุทธศาสนากับเวียดนามในรูปแบบการทำกิจกรรมอย่างเป็นทางการร่วมกัน นายปรีชา กันธิยะ กล่าวว่า การอัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวายยังวัดพุทธเถรวาทเวียดนาม โดยที่ผ่านมาก็ได้รับความร่วมจากประเทศผู้รับเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนอุปถัมภ์พุทธศาสนาในต่างแดนแล้ว ยังเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ไมตรีในลักษณะที่ไม่มีใครปฏิเสธ กล่าวคือทำให้แบบให้เปล่าและไม่มีเงื่อนไขใดๆทั้งสิ้น เป็นการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการทำบุญร่วมกันนั้น อันจะช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีความสนิทแนบแน่นและใกล้ชิดสนิทสนมกันในทุกระดับ (สัมภาษณ์นายปรีชา กันธิยะ, 2555) โดยพุทธศาสนาสามารถเข้าไปเชื่อมโยงในรูปแบบวิถีชีวิตและสามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงผู้คนเข้าหากัน การที่คนเราจะมีความรู้สึกผูกพันกันก็ต้องมีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน การที่ทำกิจกรรมร่วมแล้วไม่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเข้ามาข้องเกี่ยวนั้นย่อมส่งผลดีต่อความสัมพันธ์อันดีนั้นไว้ได้ การจัดกิจกรรมร่วมกันนั้นในทางด้านวัฒนธรรม เช่นการแสดงละคร ดนตรี ต่างๆก็ยังมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ส่วนกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนานั้นปราศจากผลประโยชน์ และยังสามารถเชื่อมโยงผู้คนให้เข้าหากัน การใช้บทบาทในทางพุทธศาสนาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะประสานเชื่อมโยงกันในทุกฝ่ายและในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดร.ธัญญาทิพย์ ศรีพนา กล่าวว่า ส่วนในการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะพุทธศาสนาถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งที่ผ่านมาก็ได้มีกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนาร่วมกัน คือ การทอดกฐินพระราชทานที่เวียดนาม ไทยและเวียดนามได้ดำเนินงานในลักษณะการทูตเชิงวัฒนธรรมในกิจกรรมทางพุทธศาสนา ถือว่าประสบความสำเร็จมากที่สุดเพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ในระดับฐานล่าง คือ ภาคประชาชนและสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกระดับ (สัมภาษณ์ดร.ธัญญาทิพย์ ศรีพนา, 2555)

ในการดำเนินงานการทูตเชิงวัฒนธรรมของไทยต่อเวียดนามในปัจจุบันนี้ ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ โดยในความร่วมมือด้านวัฒนธรรมนั้น พุทธศาสนาถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการดำเนินนโยบายการต่างประเทศของไทย ต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันและกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันทางวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศที่มีวิถีการชีวิตที่คล้ายคลึงกัน ในลักษณะของการนำเอาวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้วมาสร้างความผูกพันทางจิตใจ ซึ่งไทยและเวียดนามต่างก็มีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะในเรื่องของการนับถือพุทธศาสนาที่เหมือนกัน และการที่รัฐบาลไทยได้นำบริบททางพุทธศาสนามาเป็นสื่อกลางในการเชื่อม

ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศถือเป็นเรื่องที่ดี พระ Thien Tam ได้กล่าวว่าในปัจจุบันความสัมพันธ์ไทยและเวียดนามผ่านกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างเป็นทางการคือการทอดกฐินพระราชทานที่วัดเวียดนาม โดยความเป็นมาของการทอดกฐินพระราชทานนั้นเริ่มจากนายสมปอง สงวนบรรพ์ กงสุลใหญ่แห่งประเทศไทย ประจำนคร โฮจิมินห์ในขณะนั้น ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนากับพุทธศาสนิกชนชาวเวียดนามในการทอดกฐินสามัคคี โดยท่านกงสุลได้รับเป็นเจ้าภาพทอดกฐินสามัคคีร่วมกับประชาชนชาวไทยในเวียดนามและพุทธศาสนิกชนชาวเวียดนาม ณ วัดโฝมินห์ 1 ครั้งในปีพ.ศ. 2545 หลังจากนั้นได้ขยายความสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนาออกไปโดยทางกงสุลใหญ่ไทย นคร โฮจิมินห์ ได้ขอพระราชทานพระกฐินพระราชทานจากพระมหากษัตริย์ของประเทศไทย มาทอดถวายที่วัดโฝมินห์ นคร โฮจิมินห์ เป็นจำนวนถึง 3 ครั้งด้วยกัน และได้ขยายออกไปตามวัดพุทธเถรวาทเวียดนามในต่างจังหวัดทางภาคใต้และภาคกลางของประเทศเวียดนามตามลำดับ (สัมภาษณ์พระ Thien Tam, 2554)

ภาพที่ 5.1 วัดโฝมินห์ นครโฮจิมินห์ ประเทศเวียดนาม

ดังมีปรากฏป้ายแสดงถึงการทอดกฐินพระราชทานของไทยต่อเวียดนาม ที่ติดไว้บริเวณด้านบนภายในทางเข้าวิหารวัดโฝมินห์ ที่มีข้อความบอกถึงระยะเวลาของการทอดกฐินพระราชทานของไทย ที่ได้มาทอดกฐินพระราชทาน ณ วัดโฝมินห์ นครโฮจิมินห์ ประเทศเวียดนาม เป็นจำนวน 3 ครั้งด้วยกัน

ภาพที่ 5.2 ป้ายแสดงการทอดกฐินพระราชทาน ด้านในบนประตูทางเข้าวิหาร วัดโฝมินห์

ภาพที่ 5.3 ภาพแสดงความสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนาระหว่างไทยกับเวียดนาม

ภายในวัดโฝมินห์แห่งนี้ยังมีข้อมูลและหลักฐานอื่นๆ ที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศในด้านพุทธศาสนา เช่น บนประตูด้านในทางเข้าประตูของเจดีย์ชั้น 3 ของวัดโฝมินห์นั้นได้แสดงถึงสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนาของทั้งสองประเทศ โดยใช้

สัญลักษณ์ธรรมจักร รูปกวางหมอบ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา และธงชาติของทั้งสองประเทศ เพื่อบ่งบอกถึงสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์ในทางพระพุทธศาสนา ส่วนนักพิราบสีขาวด้านบนบ่งบอกถึงสันติภาพและมิตรภาพระหว่างทั้งสองประเทศ

นอกจากนั้นในเจดีย์ชั้น 3 ยังมีตราสัญลักษณ์ ภ.ป.ร บนผนังด้านซ้ายมือเจดีย์ชั้น 3 วัดโฝมินห์ ซึ่งแสดงออกถึงความรู้สึกที่ดีของชาวเวียดนามต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทย ความรู้สึกที่ดีต่อคนไทย และประเทศไทย ตลอดจนทำให้ชาวเวียดนามรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน ที่มีต่อชาวเวียดนามและพุทธศาสนาในเวียดนาม ที่ได้รับกฐินพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยปรากฏข้อความที่เขียนเป็นภาษาเวียดนามไว้ว่า “ทรงพระเจริญ 80 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ประเทศไทย กฐินพระราชทาน พ.ศ. 2551 วัดโฝมินห์ เขตโก้วบ นครโฮจิมินห์ ประเทศเวียดนาม 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2550” ซึ่งข้อความนี้อยู่ด้านล่างของรูปตราสัญลักษณ์ ภ.ป.ร

ภาพที่ 5.4 ภาพตราสัญลักษณ์ ภ.ป.ร. บนผนังด้านซ้ายมือเจดีย์ชั้น 3 วัดโฝมินห์

ภาพที่ 5.5 ข้อความแสดง “ทรงพระเจริญ 80 พรรษา” ในเจดีย์ชั้น 3 วัดโฝมินห์

โดยในชั้นที่ 3 ของเจดีย์วัดโฝมินห์ยังได้ประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัยขนาดหน้าตัก 60 นิ้ว ที่ทางคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับสถานกงสุลใหญ่นครโฮจิมินห์ และศรัทธาสาธุชนจากประเทศไทยร่วมเป็นเจ้าของถวาย

ภาพที่ 5.6 พระพุทธรูปพระประธานปางมารวิชัย ประดิษฐานบนเจดีย์ชั้น 3 ณ วัดโฝมินห์

ในด้านความสัมพันธ์ของไทยและเวียดนามในด้านพุทธศาสนาของหน่วยงานทางพุทธศาสนา นายณพรัตน์ เบญจวัฒน์นันท์ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ทางด้านพุทธศาสนาไทยและเวียดนาม ในระดับผู้นำของรัฐบาลและผู้นำทางคณะสงฆ์ได้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำของทั้งสองประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานด้านพระพุทธศาสนาด้วยดีเสมอมา โดยส่วนใหญ่ทางรัฐบาลเวียดนามและผู้นำคณะสงฆ์เวียดนามจะมาเยือนประเทศไทยมากกว่า ส่วนความร่วมมือทางด้านการศึกษาพระพุทธศาสนาต่อเวียดนามนั้น ในปัจจุบันทางสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ถวายทุนการศึกษาแก่พระภิกษุชาวเวียดนามที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยเป็นจำนวนหลายรูป (สัมภาษณ์นายณพรัตน์ เบญจวัฒน์นันท์, 2555) จุดเด่นของการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยจะเน้นศึกษาถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา จึงเป็นที่สนใจของพระสงฆ์ชาวเวียดนามและพระสงฆ์จากต่างประเทศเข้ามาศึกษาในไทย รวมไปถึงความพร้อมในด้านต่างๆด้วย ประเทศไทยมีมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่งและอีกหลายวิทยาเขตทั่วประเทศที่พร้อมในการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา โดยมีสอนทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังได้มีการสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมภายในประเทศเวียดนาม โดยสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ กรุงเทพฯ ได้สนับสนุนการสร้างอาคารเรียนพระปริยัติธรรม “โรงเรียนพระปริยัติธรรมมูลนิธิหลวงพ่อสดวัดปากน้ำ” ที่วัดเหวียนกง จังหวัดเถื่อเทียนเว้ เพื่อพัฒนาการศึกษาด้านพระปริยัติธรรมของพระภิกษุสามเณรในเวียดนาม ส่วนการส่งเสริมด้านการศึกษาของพระภิกษุสามเณรในเวียดนามนั้น พระ Thien Tam กล่าวว่านับตั้งแต่เวียดนามได้หันมาสนใจนับถือพุทธศาสนาเถรวาท จึงได้เริ่มส่งพระสงฆ์ชาวเวียดนามออกไปศึกษาพระพุทธศาสนายังต่างประเทศ การพัฒนาพุทธศาสนาเถรวาทในเวียดนามในรูปแบบการศึกษานั้น ได้มีการสนับสนุนให้พระภิกษุสามเณร ไปศึกษาพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนาของโลกในปัจจุบัน (สัมภาษณ์พระ Thien Tam, 2554) ด้านความสัมพันธ์ทางการศึกษาพุทธศาสนาของไทยและเวียดนาม พระ Giac Tri กล่าวว่าความสัมพันธ์ทางด้านการศึกษาพระพุทธศาสนาในไทยกับเวียดนามมีความสัมพันธ์ด้านพระพุทธศาสนา เปรียบเหมือนอาจารย์กับลูกศิษย์ พระพุทธศาสนาในไทยเปรียบเหมือนอาจารย์พระพุทธศาสนาในเวียดนามเปรียบเหมือนลูกศิษย์ เพราะวิชาอภิธรรม และวิชาวิปัสสนา และอีกหลายวิชาที่สอนกันในมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาเวียดนาม คือ ได้แบบเรียนมาจากไทยโดยการ

แปลจากภาษาไทยสู่ภาษาเวียดนาม (สัมภาษณ์พระ Giac Tri, 2554) ส่วนพระสงฆ์เวียดนามที่เข้ามาศึกษาในไทย มองว่าไทยเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนาโลก และมีความสะดวกสบายในการศึกษาเล่าเรียนพระพุทธศาสนา พระ Minh Toa และ พระ Le Cong Tien กล่าวว่าในการเข้ามาศึกษาในประเทศไทยนั้น เป็นเพราะประเทศไทยมีความพร้อมในการศึกษาพระพุทธศาสนา อีกทั้งรัฐบาลเวียดนามเองก็อนุญาตให้พระสงฆ์เวียดนามสามารถเดินทางเข้ามาศึกษาในประเทศไทยหรือต่างประเทศ โดยรัฐบาลเวียดนามเป็นผู้ออกหนังสือเดินทางให้ในปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา (สัมภาษณ์พระ Minh Toa, พระ Le Cong Tien, 2555) ในเรื่องทุนการศึกษาที่ใช้จ่ายในการเดินทางเข้ามาศึกษาในประเทศไทยนั้น พระจันดา ทาจ และพระงกมิน ทาจ กล่าวว่าเรื่องทุนการศึกษาส่วนใหญ่แล้วจะได้รับการสนับสนุนจากโยมพ่อโยมแม่ รวมทั้งญาติพี่น้องเป็นส่วนใหญ่และจากเจ้าอาวาสวัดที่เวียดนาม อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนค่าเทอมจากคณะสงฆ์เถรวาทเวียดนาม โดยทั้ง 2 รูปกล่าวว่าคณะสงฆ์เถรวาทเวียดนามในจังหวัดตราวิญ (Tra Vinh) ทางตอนใต้ของเวียดนามให้ทุนการศึกษาเทอมละ 100 ดอลลาร์สหรัฐต่อรูปจนสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นทุนของคณะสงฆ์ในจังหวัดตราวิญสำหรับพระสงฆ์เวียดนามที่อยู่ในจังหวัดนั้นและพระสงฆ์ในจังหวัดอื่นที่ต้องการเข้ามาศึกษาในไทย สามารถขอทุนการศึกษานี้ได้ ในปัจจุบันคณะสงฆ์เถรวาทเวียดนามในจังหวัดต่างทางตอนใต้ทางปากแม่น้ำโขง เริ่มที่จะสนับสนุนทุนการศึกษาของพระสงฆ์เถรวาทเวียดนามมากขึ้น (สัมภาษณ์พระจันดา ทาจ และพระงกมิน ทาจ, 2555) และนอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนในปัจจัย 4 จากพุทธศาสนิกชนชาวไทยอีกทางหนึ่งเป็นอย่างดี ในการเข้ามาศึกษาในประเทศไทยถือว่าประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะได้รู้จักพุทธศาสนาเถรวาทแบบไทย ยังได้รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ได้ใกล้ชิดกับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและพระสงฆ์ไทย พระสงฆ์เวียดนามทั้ง 4 รูป กล่าวว่าเมื่อเวลาที่จะกลับประเทศเวียดนามในช่วงปิดเทอม พระสงฆ์ชาวไทยและญาติโยมชาวไทยก็จะมีของฝากให้นำกลับไปแจกญาติพี่น้องที่เวียดนามหรือมีการถวายปัจจัยในการเดินทางกลับด้วย ในบางครั้งก็ร่วมเดินทางไปเวียดนามด้วยกัน และเมื่อเวลาที่พระสงฆ์เวียดนามกลับมาจากเวียดนามช่วงปิดเทอมก็จะมีของฝากมาให้พระสงฆ์ชาวไทยและฝากญาติโยมชาวไทยอีกด้วย ทำให้เกิดการไปหาสู่ระหว่างกัน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการความสัมพันธ์ของไทยและเวียดนามในอนาคตข้างหน้าต่อไป

นอกจากนี้ในการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเวียดนาม ทางมหาเถรสมาคมไทย ยังได้ส่งพระธรรมทูตไปประจำที่สำนักสงฆ์ไทยในเวียดนามอีกด้วย พระชาติรี ชยวฑูโต ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเวียดนามด้านพุทธศาสนาว่า ท่านได้เข้าร่วมอบรมในโครงการพระธรรมทูตรุ่นที่ 17 หลังจากจบโครงการอบรมก็ได้รับมอบหมายจากมหาเถรสมาคมให้มาปฏิบัติศาสนกิจเป็นพระธรรมทูต ณ สำนักสงฆ์ไทยพุทธเกษตร เขตตั้งถิ่น อำเภอหมีซุน จังหวัดบาเรีย - หุงเต่า ซึ่งโครงการพระธรรมทูตนี้เป็นเหมือนอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญเปรียบเสมือนใบเบิกทางให้ทางหน่วยงานทางศาสนาของเวียดนามและรัฐบาลเวียดนาม ได้รับรู้และเข้าใจในจุดประสงค์ของโครงการพระธรรมทูต (สัมภาษณ์พระชาติรี ชยวฑูโต, 2554) การใช้พระพุทธศาสนาเป็นนโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมต่อประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม ซึ่งประเทศเหล่านี้มีความคล้ายคลึงกันทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ความเชื่อที่สามารถเชื่อมโยงเข้าหากันได้โดยง่าย ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเวียดนามโดยพระสงฆ์นั้น โดยเฉพาะ โครงการพระธรรมทูตซึ่งเปรียบเหมือนการสร้างวัดไทยขึ้นในประเทศเวียดนาม และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการด้านการทูตเชิงวัฒนธรรมของไทย

ในความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเวียดนามในการทูตเชิงวัฒนธรรม ภาคประชาชนเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน ดร.ธัญญาทิพย์ ศรีพนา กล่าวว่าในส่วนของความสัมพันธ์ด้านประชาชนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเวียดนาม เพราะความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เป็นสิ่งสำคัญในความสัมพันธ์ในระดับชาติ ชาวไทยและชาวเวียดนามมีความใกล้ชิดกันมานานมีการไปมาหาสู่กันตลอดเวลา ทั้งในรูปแบบการค้าขายและการท่องเที่ยว (Tour) โดยเฉพาะการท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งสำคัญในการที่ประชาชนทั้งสองประเทศจะได้เรียนรู้กันและกัน (สัมภาษณ์ดร.ธัญญาทิพย์ ศรีพนา, 2555) ทั้งนี้เพราะประชาชนของทั้งสองประเทศได้มีโอกาสสัมผัสถึงบรรยากาศจริงๆ ได้ใกล้ชิดสนิทสนมกันโดยตรง ในด้านความร่วมมือทางวิชาการ การศึกษา นาฏศิลป์ การทอดกฐินพระราชทานก็เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ เพราะในแต่ละครั้งที่มีการทอดกฐินพระราชทานที่วัดโฝมินห์ ชาวไทยพุทธก็จะติดตามมากับทางคณะของตัวแทนพระองค์ในการทอดกฐินพระราชทานและนำสิ่งของอื่นๆ เช่น พระพุทธรูป ผ้าไตรจีวร หนังสือธรรมะ มาถวายไว้ภายในวัดแห่งนี้อีกด้วย โดยทางวัดได้จัดรวบรวมพระพุทธรูปขนาดหน้าตักต่างๆ จัดแสดงไว้ในตู้กระจกชั้นล่างบริเวณกุฏิท่านเจ้าอาวาส เป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนชาวไทยต่อพระพุทธศาสนาในเวียดนาม

ภาพที่ 5.7 พระพุทธรูปปางต่างๆ ที่พุทธศาสนิกชนชาวไทยถวายวัดโฝมินห์ นครโฮจิมินห์

ส่วนในบริเวณขวามือด้านหน้าภายในบริเวณวัดโฝมินห์ ทางวัดได้ประดิษฐานพระพุทธรูปปางห้ามญาติ โดยคณะศรัทธาชาวไทยมีครอบครัวบุญลักษณ์ ครอบครัวจันทร์บำรุง เป็นเจ้าภาพนำมาถวายในเดือน ตุลาคม พ.ศ.2549

ภาพที่ 5.8 พระปางห้ามญาติ หน้าประตูทางเข้าวัดโฝมินห์ นครโฮจิมินห์ ประเทศเวียดนาม

ภาพที่ 5.9 พระพุทธรชินราช ในพระวิหารวัดไผ่มีนทร์ นครโฮจิมินห์ ประเทศเวียดนาม

โดยภายในบริเวณวิหารของวัดไผ่มีนทร์ประดิษฐานพระพุทธรชินราชที่คณะศรัทธาชาวไทยนำมาถวายที่วัดแห่งนี้ โดยมีคุณมนตรี คุณวรษา และคุณเพชร บุญลักษณ์ เป็นเจ้าภาพถวายในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2549

ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยและชาวเวียดนามยังแสดงให้เห็นถึงความผูกพันและความช่วยเหลือกันในคราวที่ไทยประสบปัญหาน้ำท่วม ทั้งยังรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทย พระ Thien Tam กล่าวอีกว่าในช่วงที่ประเทศไทยเกิดปัญหาจากน้ำท่วมในปี 2554 ทางวัดได้ดำเนินการรับบริจาคเงินจากพุทธศาสนิกชนชาวเวียดนาม เพื่อนำมาช่วยเหลือวัดต่างๆ และประชาชนชาวไทยที่ได้รับความเสียหายจากภัยน้ำท่วม โดยได้มอบเงินบริจาคจำนวนหนึ่งที่ได้รับบริจาคจากพุทธศาสนิกชนชาวเวียดนามให้แก่ทางกงสุลใหญ่ นครโฮจิมินห์ นอกจากนี้ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา 5 ธันวาคม 2554 ทางวัดไผ่มีนทร์ได้นำพุทธศาสนิกชนร่วมเจริญพุทธมนต์เจริญสมาธิภาวนา เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทย และรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อพุทธศาสนิกชนเวียดนามและพุทธศาสนาในเวียดนาม ในการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทย ทรงพระราชทานพระกฐินมาทอดถวายยังวัดพุทธเถรวาทในเวียดนาม (สัมภาษณ์พระ Thien Tam, 2554) ด้านพุทธศาสนิกชนชาวเวียดนามนาย Nguyen Trong Thai ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ด้านพระพุทธรศาสนา ระหว่างไทยและเวียดนามว่า เขาเคยได้เข้าร่วมในงานทอดกฐินพระราชทานของ

ไทยที่นำมาทอดถวายที่วัดโฝมีนห้ถึง 3 ครั้งด้วยกัน ในการจัดงานทอดกฐินพระราชทานของไทย นั้น เขามองว่าเป็นสื่อกลางที่สำคัญอย่างยิ่งในการประสานความสัมพันธ์และความสามัคคีของชาวไทยและชาวเวียดนาม โดยก่อนการจัดงานทอดกฐินพระราชทานนั้น หน่วยงานต่างๆของรัฐบาลเวียดนามและพุทธศาสนิกชนชาวเวียดนามในเขตรอบๆบริเวณวัดและในเขตอื่น ต่างก็มาร่วมกันเตรียมงานกันอย่างพร้อมเพรียง ทั้งการทำความสะดวกสถานที่จัดงาน การจัดเตรียมอาหาร ที่พักอาศัยไว้ต้อนรับคณะผู้แทนพระองค์และประชาชนชาวไทยเดินทางมาร่วมด้วย โดยประชาชนชาวเวียดนามต่างปลื้มปิติในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ไทย (สัมภาษณ์นาย Nguyen Trong Thai, 2554) นอกจากนี้แล้วนาย Huynh Van Dung และนาย Nguyen Duy Chinh กล่าวว่า การทอดกฐินพระราชทานของไทยยังเป็นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และเป็นการช่วยเผยแผ่พุทธศาสนาเถรวาทในเวียดนาม เพราะในวันงานพิธีทอดกฐินพระราชทานนั้นมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของทั้งไทยและเวียดนาม พระสงฆ์เถรวาทเวียดนามและประชาชนของทั้งสองประเทศที่เข้าร่วมงานต่างก็ปลื้มปิติและร่วมมาอนุโมทนาบุญกันอย่างล้นหลาม เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการพบปะสังสรรค์กันทั้งชาวไทยที่มาจากประเทศไทย ชาวไทยที่อาศัยในเวียดนาม ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามและชาวเวียดนาม ได้ร่วมกันทำบุญทางพุทธศาสนาซึ่งหนึ่งปีจะมีเพียงหนึ่งครั้งเท่านั้น (สัมภาษณ์นาย Huynh Van Dung และนาย Nguyen Duy Chinh, 2554)

ความสัมพันธ์ทางพุทธศาสนาของประชาชนทั้งสองประเทศในการพัฒนาวัดในพุทธเถรวาทในเวียดนามนั้น พระ Ho Phap กล่าวว่าท่านเคยมาจำพรรษาที่วัดปากน้ำ กรุงเทพฯ เป็นเวลา 20 กว่าปี ทั้งสามารถยังสื่อสารภาษาไทยได้ดี ท่านเป็นผู้สนับสนุนพระภิกษุชาวเวียดนามในการเข้ามาศึกษาในประเทศไทย อีกทั้งท่านยังแปลหนังสือพระพุทธรักษาจากภาษาไทยสู่ภาษาเวียดนาม เช่นงานเขียนของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) งานเขียนของท่านพุทธทาส งานเขียนของหลวงปู่ชา เป็นต้น ส่วนงานด้านการพัฒนาวัดท่านได้ชักชวนพุทธศาสนิกชนชาวไทยและพุทธศาสนาชาวเวียดนามในปี 2540 เพื่อร่วมกันทำบุญสร้างศาลาการเปรียญ 2 ชั้น 1 หลังภายในวัดบู้ดอง นครโฮจิมินห์ โดยใช้ชื่อศาลาแห่งนี้ว่า “ศาลาสამัคคีไทย-เวียดนาม” ซึ่งศาลาการเปรียญหลังนี้ยังใช้เป็นศาลาเอนกประสงค์ คือ ใช้ประกอบกิจในทางพุทธศาสนา ทั้งใช้เป็นอาคารเรียนนักรธรรมของพระภิกษุสามเณรภายในวัดอีกด้วย โดยศาลาการเปรียญหลังนี้เปรียบเสมือนสัญลักษณ์ทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเวียดนาม เพราะในการก่อสร้างศาลาการเปรียญหลังนี้ได้รับความช่วยเหลือจากพุทธศาสนิกชนทั้งสองประเทศด้วยดีเสมอมา (สัมภาษณ์พระ Ho Phap, 2554)

ภาพที่ 5.10 ศาลาสามัคคีไทย-เวียดนาม ณ วัดบู้ลอง นครโฮจิมินห์ ประเทศเวียดนาม

กล่าวโดยสรุปได้ว่ารูปแบบความสัมพันธ์ไทยและเวียดนามด้านพระพุทธศาสนานั้น เป็นลักษณะของการเป็นผู้ให้และผู้รับ อีกทั้งแต่ฝ่ายต่างๆก็มีการช่วยเหลือเกื้อกันกันมาด้วยดี จากหลายๆฝ่าย ทั้งฝ่ายรัฐบาลซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายการต่างประเทศด้านการทูตเชิงวัฒนธรรม โดยการทอดกฐินพระราชทานที่วัดพุทธเถรวาทในเวียดนาม ส่วนฝ่ายคณะสงฆ์ของทั้งสองประเทศก็ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านพุทธศาสนาระหว่างกัน เช่น การสนับสนุนการศึกษาพุทธศาสนาในประเทศเวียดนาม การถวายทุนการศึกษาให้แก่พระสงฆ์เวียดนาม ส่วนภาคประชาชนนั้นถือว่ามีส่วนสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะพุทธศาสนิกชนทั้งสองประเทศต่างก็ได้มีโอกาสสนับสนุนพุทธศาสนาร่วมกัน เช่น การทอดกฐินพระราชทาน การสนับสนุนพระสงฆ์เวียดนามที่เข้ามาศึกษาในไทย การร่วมกันสร้างศาลาการเปรียญ “ศาลาสามัคคีไทย-เวียดนาม” เป็นต้น

ประเด็นคำถามที่ 2 ปัจจัยด้านพระพุทธศาสนามีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเวียดนามอย่างไรบ้างในปัจจุบัน

ในประเด็นปัจจัยด้านพระพุทธศาสนามีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเวียดนาม พบว่าพุทธศาสนามีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเวียดนามได้เป็นอย่างดี

การทูตเชิงวัฒนธรรมทางด้านพระพุทธศาสนาสามารถเชื่อมโยงประชาชนทุกระดับและทุกกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ไทยและเวียดนามมีความใกล้ชิดกันส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศในภาพรวมทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม แต่ส่วนใหญ่แล้วเป้าหมายหลักของการทูตเชิงวัฒนธรรมนั้น จะเน้นหนักไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนต่อประชาชน ดังนั้นความสัมพันธ์ด้านการเมืองและเศรษฐกิจจึงเป็นมีความสำคัญในทางอ้อม แต่ถึงอย่างไรการทูตเชิงวัฒนธรรมจะสำเร็จลงได้ ก็จำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์ในทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ดีต่อกัน หากจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเวียดนามนั้น กล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม นายสมชาย เกาเจริญ กล่าวว่าไทยกับเวียดนามเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความใกล้ชิดเป็นสมาชิกกรอบความร่วมมืออาเซียนเดียวกัน มีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันหลายอย่างที่สามารเชื่อมโยงเข้าหากันได้ ไทยและเวียดนามมีความร่วมมืออันหลากหลายภายใต้กรอบต่างๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และมีเครือข่ายคมนาคมทางบกเชื่อมถึงกัน ทำให้ไทยและเวียดนามเป็นประเทศที่มีผลประโยชน์ร่วมกันเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะด้านการค้าไทย-เวียดนามที่ในปี 2554 มีมูลค่ากว่า 9.086 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (ขยายตัวร้อยละ 25.47 จากปี 2553) ดังนั้น เพื่อรักษาช่องทางและขยายโอกาสของไทยในเวียดนาม ไทยจึงจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ประเทศไทยในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งวัฒนธรรมด้านพุทธศาสนาและแม้ว่าชาวเวียดนามส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธนิกายมหายาน แต่การดำเนินกิจกรรมเผยแพร่พระพุทธศาสนาของนิกายเถรวาทก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ชาวไทยและชาวเวียดนามมีความใกล้ชิดและเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น (สัมภาษณ์นายสมชาย เกาเจริญ, 2554)

ส่วนความสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมระหว่างไทยและเวียดนาม โดยไทยและเวียดนามต่างก็ยอมรับนับถือพุทธศาสนาเป็นเวลายาวนาน ซึ่งทำให้ไทยและเวียดนามมีความคล้ายคลึงกันทางด้านความเชื่อทางพระพุทธศาสนาในหลักธรรมคำสอน อันได้แก่ 1.ความเชื่อเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนา 2.ประเพณีทางพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร เข้าวัดฟังธรรม ในวันสำคัญทางพุทธศาสนา 3. การรับเอาประเพณีจากอินเดียเหมือนกัน โดยการที่ทั้งไทยและเวียดนามต่างนับถือพุทธศาสนาเหมือนกันและทั้งสองประเทศต่างก็อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดีต่อกันทั้งในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ และนโยบายต่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของโลก มีผลทำให้ทั้งสองประเทศหันมาให้ความสำคัญต่อบริบทการทูตเชิงวัฒนธรรมมากขึ้นทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ ซึ่งพุทธศาสนาถือเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศในด้านการทูตเชิงวัฒนธรรม

ในการสนับสนุนพุทธศาสนาของรัฐบาลเวียดนามภายในประเทศนั้น พระ Giac Tri กล่าวว่าในระยะหลังนี้เริ่มจากปี 2546 เป็นต้นมา ในการเผยแพร่พุทธศาสนาในเวียดนามนั้น รัฐบาลเวียดนามได้เข้ามาสนับสนุนการเผยแพร่ภายในประเทศพอสมควร โดยสนับสนุนให้ทั้งฝ่ายมหายานและฝ่ายเถรวาทเวียดนาม เถรวาทเขมร ในการเผยแพร่พุทธศาสนาในหมู่ชนกลุ่มต่างๆในเวียดนามที่อยู่ห่างไกลในชนบท ทั้งให้ให้การสนับสนุนกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยรัฐบาลเวียดนามและคณะสงฆ์เวียดนามได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดประชุมผู้นำชาวพุทธทั่วโลกในวันวิสาขบูชาโลก ในปี 2551 ที่กรุงฮานอย ซึ่งถือเป็นอีกก้าวที่สำคัญในการพัฒนาพุทธศาสนาในเวียดนาม นอกจากนี้รัฐบาลเวียดนามยังสนับสนุนการจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับภาษาเขมร ถวายให้กับพระสงฆ์เถรวาทเขมรในทางตอนใต้ของเวียดนามอีกด้วย (สัมภาษณ์พระ Giac Tri, 2554) นอกจากการนั้นรัฐบาลเวียดนามยังให้เสรีภาพทางศาสนามากขึ้น ในเรื่องเสรีภาพในการนับถือศาสนาภายในประเทศเวียดนามนั้น ดร.ธัญญาทิพย์ ศรีพนา ได้กล่าวว่าหากพิจารณาจากการปฏิบัติของรัฐบาลเวียดนาม โดยมองว่าในปัจจุบันรัฐบาลเวียดนามเองได้อนุญาตให้ประชาชนมีเสรีภาพทางศาสนามากขึ้น และในขณะเดียวกันรัฐบาลเวียดนามก็พยายามปรับความสัมพันธ์กับผู้นำทางศาสนาต่างๆในเวียดนามมากยิ่งขึ้น ทั้งคริสต์ศาสนาและพุทธศาสนา อีกทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้นำเวียดนามและผู้นำทางศาสนาทั้งของคริสต์ศาสนาและพุทธศาสนา สำหรับคริสต์ศาสนานั้นรัฐบาลเวียดนามได้อนุญาตให้มีการสร้างศาสนสถานแห่งใหม่ในทางภาคใต้ของเวียดนามในปี พ.ศ.2548 พร้อมกันนี้ยังอนุญาตให้มีการบวชพระมากถึง 57 องค์ (สัมภาษณ์ดร.ธัญญาทิพย์ ศรีพนา, 2555) ในส่วนของการสนับสนุนพุทธศาสนาภายนอกประเทศนั้น รัฐบาลเวียดนามได้ให้การสนับสนุนการจัดงานประชุมผู้นำชาวพุทธทั่วโลกในวันวิสาขบูชาโลก ในปี พ.ศ. 2551 การอนุญาตให้พระสงฆ์ออกไปปฏิบัติศาสนกิจภายในประเทศและต่างประเทศได้ รวมทั้งการอนุญาตให้พระสงฆ์เวียดนามได้ไปศึกษาต่อในต่างประเทศและประเทศไทยอีกด้วย ในด้านความสัมพันธ์ทางการศึกษาพระพุทธรศาสนาระหว่างไทยและเวียดนาม นายณพรัตน์ เบญจวัฒน์นันท์ กล่าวว่าในปัจจุบันการดำเนินงานทางพุทธศาสนาของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จะเน้นการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางพุทธศาสนากับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างความเชื่อมโยงที่มีความเกี่ยวข้องกันในเรื่องพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะการสนับสนุนการศึกษาพระพุทธรศาสนาให้กับพระภิกษุชาวต่างชาติ เช่น ลาว พม่า กัมพูชา และเวียดนาม ในการเข้ามาศึกษาพระพุทธรศาสนาในประเทศไทยนั้น พระสงฆ์เหล่านั้นไม่เพียงแต่จะได้รับความรู้ทางวิชาการพระพุทธรศาสนาเท่านั้น ยังได้รับรู้วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทยไปด้วย ทั้งยังได้รับการอุปถัมภ์จากพุทธศาสนิกชนชาวไทยได้มีโอกาสเรียนรู้สังคมไทย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประเทศ

ไทยในการดำเนินงานการทูตเชิงวัฒนธรรมด้านพุทธศาสนาต่อเวียดนามและเพื่อนบ้านของไทยใน
อนาคต (สัมภาษณ์นายพนรัตน์ เบนญิวพัฒนานันท์, 2555)

ในด้านการติดต่อสัมพันธ์ของภาคประชาชนของทั้งสองประเทศด้านสังคัมวัฒนธรรม
พระ Thien Tam กล่าวว่าในสมัยที่อดีตราชบิดาธิปไตยโฮจิมินห์ เมื่อครั้งมาอยู่ในประเทศไทย
ในช่วงปี 2471-2472 ซึ่งในสมัยนั้นได้มีความช่วยเหลือจากประเทศไทย พร้อมทั้งประชาชนชาว
เวียดนามที่อาศัยในประเทศไทย มีการสร้างบ้านพักอาศัยและการสร้างวัดในประเทศไทย ทำให้
ชาวเวียดนามในไทยได้เรียนรู้พุทธศาสนาเถรวาทในไทย ซึ่งประเทศไทยนับถือพุทธศาสนาเถ
รวาทมายาวนาน จนกลายเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมประจำชาติ ทำให้ชาวเวียดนาม
เกิดความศรัทธาในพระพุทธศาสนา เมื่อชาวเวียดนามในไทยกลับประเทศเวียดนามก็ได้กลับมา
ช่วยพัฒนาพุทธศาสนาเถรวาทในเวียดนามให้เจริญขึ้น (สัมภาษณ์พระ Thien Tam, 2554) ในยุค
สงครามอินโดจีน ปี 2478-2498 ชาวเวียดนามอาศัยอยู่ตามจังหวัดต่างๆในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของไทย เช่น อุตร หนองคาย มุกดาหาร สกลนคร นครพนม เป็นต้น ได้อาศัยทำเลที่ตั้งของภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือของไทยที่เป็นจุดศูนย์กลางของอินโดจีน เนื่องจากเราอยู่ในบริเวณคอคอดที่
แคบที่สุดของลาวและบริเวณคอคอดที่แคบที่สุดของเวียดนาม ทำให้จังหวัดเหล่านี้จะประกอบด้วย
คนเวียดนามที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดเหล่านี้เป็นจำนวนมาก ชาวเวียดนามเหล่านี้บ้างก็กลับ
ประเทศเวียดนามและบางส่วนยังคงอาศัยอยู่ในจังหวัดเหล่านี้ และในปัจจุบันประชาชนชาว
เวียดนามเหล่านี้ก็ยังคงอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวและยังมีบทบาทสำคัญทางด้านเศรษฐกิจอยู่ในปัจจุบัน
พอสมควร ความได้เปรียบอีกอย่างหนึ่งคือนโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า และจังหวัด
อุตร หนองคาย มุกดาหาร สกลนคร นครพนม ต่างก็มีความได้เปรียบในเรื่องของความใกล้ชิดใน
แง่ของการใช้ภาษาคิดต่อสื่อสาร ความสัมพันธ์ทางเครือญาติพี่น้องและคนเวียดนามได้เข้ามาอาศัย
ในจังหวัดต่างๆเหล่านี้ มีส่วนช่วยสร้างความคุ้นเคยทางด้านวัฒนธรรมและภาษา และโดยเฉพาะ
ทางจังหวัดนครพนมเองก็ได้มีการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม ภาษา และด้านพระพุทธศาสนาอย่าง
ต่อเนื่องกับรัฐบาลเวียดนามมาโดยตลอด นายภคพล ไพฑูรย์ กล่าวว่าทางจังหวัดนครพนมจะมี
สมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐต่อภาครัฐ ภาคเอกชน
ต่อภาคเอกชน และภาคประชาชนต่อประชาชน โดยอาศัยสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนามเป็น
กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ เช่น ทำหน้าที่ผู้ประสานงานต่างๆ
เป็นล่ามแปลภาษาให้กับผู้นำของทั้งสองประเทศในการประชุมร่วมกันหรือการแลกเปลี่ยนการ
เยือนระหว่างกัน ซึ่งความสำเร็จของโครงการหรือนโยบายต่างๆนั้นล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยกลไก
ด้านความร่วมมือของประชาชน โดยเฉพาะชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ซึ่งมีส่วนสำคัญในการผลักดัน

นโยบายต่างๆของทางรัฐบาลและทางจังหวัดให้ประสบผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี (สัมภาษณ์นาย นภดล ไพฑูรย์, 2555)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยพุทธศาสนามีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเวียดนามในภาพรวมที่ดี ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ด้านสังคมวัฒนธรรม ซึ่งการทูตเชิงวัฒนธรรมในปัจจัยพุทธศาสนาส่งผลที่ดีต่อความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ที่ดีทางการเมือง เศรษฐกิจ ทั้งในกรอบทวิภาคีและในกรอบพหุภาคี การมีเครือข่ายคมนาคมทางบกที่เชื่อมโยงถึงกันทำให้ไทยและเวียดนามมีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว นอกจากนี้ ไทยและเวียดนามยังมีประวัติศาสตร์ร่วมกันในสมัยสงครามอินโดจีน ในการติดต่อสัมพันธ์ในภาคประชาชนกัน เนื่องจากทำเลที่ตั้งของไทยโดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่ตั้งของศูนย์กลางอินโดจีน จึงทำให้มีคนไทยอพยพเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมากในช่วงสงครามอินโดจีน และบางส่วนได้เดินทางกลับเวียดนามหลังสงครามสิ้นสุด อีกทั้งบางส่วนยังคงอาศัยอยู่ที่ประเทศไทยต่อไป และภายหลังกลายมาเป็นคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ซึ่งทำให้คนไทยเวียดนามเหล่านั้นได้มีโอกาสเรียนรู้พุทธศาสนาในไทย ความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมก็เป็นส่วนหนึ่งต่อความสัมพันธ์ของสองประเทศ ซึ่งไทยและเวียดนามต่างก็นับถือพุทธศาสนาเหมือนกัน และการนับถือพุทธศาสนาที่เหมือนกันนี้ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการกำหนดนโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรม ที่ได้นำเอาพุทธศาสนามีเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เช่น การทอดกฐินพระราชทานที่เวียดนาม ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนของทั้งสองประเทศได้มีโอกาสใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้มีความร่วมมือและสนับสนุนด้านการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา ระหว่างกันอีกด้วย

ประเด็นคำถามที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความร่วมมือด้านพระพุทธศาสนาของไทยต่อเวียดนาม และแนวโน้มความร่วมมือด้านพระพุทธศาสนาของทั้งสองประเทศในอนาคต

หากจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ไทยและเวียดนาม ในรอบ 35 ปีที่ผ่านมาของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตจนถึงปัจจุบันนั้น ความสัมพันธ์ไทยและเวียดนามในปัจจุบันนี้เป็นความสัมพันธ์ที่ดียิ่ง ซึ่งถือเป็นอีกตัวอย่างของความสำเร็จในการปรับและพัฒนาความสัมพันธ์ของไทยกับเวียดนาม เพราะทั้งสองประเทศเคยมีความขัดแย้งระหว่างกันอย่างที่สุดไปสู่ความเข้าใจอันดี ความร่วมมือและความไว้วางใจต่อกัน ทั้งในกรอบพหุภาคีและทวิภาคี โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในระดับทวิภาคีในระดับรัฐ และระดับประชาชน ในระดับรัฐนั้นทั้งสองประเทศต่างพยายามในการปรับความสัมพันธ์ต่อกัน และสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการพัฒนาอันดีและความ

ไว้วางใจต่อกัน คือ การแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ความสำเร็จในการแก้ปัญหาที่ค้างคามานานและความสำเร็จในการลงนามความตกลงสำคัญๆ กว่า 40 ฉบับ ในส่วนความสัมพันธ์ระดับประชาชนนั้นในปัจจุบัน ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างเสริมความสัมพันธ์ของไทยต่อเวียดนาม โดยในความสัมพันธ์ด้านประชาชนนั้น ได้แก่ การแลกเปลี่ยนทางวิชาการและด้านวัฒนธรรม เช่น การสอนภาษาเวียดนามในไทย การสอนภาษาไทยในเวียดนาม การสร้างหมู่บ้านมิตรภาพ “บ้านโฮจิมินห์” การทอดกฐินพระราชทาน การท่องเที่ยว การไปมาหาสู่ระหว่างกัน รวมทั้งบทบาทของเหวียดเกี๋ยวในไทย ในการเป็นสะพานเชื่อมสัมพันธ์และสะพานวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ในปลายปี 2555 ไทยและเวียดนามได้เห็นพ้องให้จัดการประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-เวียดนาม (Thai-Vietnam Joint Cabinet Retreat: JCR) ครั้งที่ 2 โดยเวียดนามจะเป็นเจ้าภาพการประชุมฯ ในปีนี้ (ครั้งแรกจัดขึ้นเมื่อระหว่างวันที่ 20-21 กุมภาพันธ์ 2547 ณ นครดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และจังหวัดนครพนม) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารือด้านยุทธศาสตร์การกระชับความร่วมมือในสาขาต่างๆ ระหว่างสองประเทศ ให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น จึงเป็นโอกาสที่ดีที่ไทยจะได้ผลักดันกิจกรรมการส่งเสริมความร่วมมือด้านพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทให้เป็นที่รับรู้และเข้าใจในเวียดนามต่อไป โดยแนวโน้มของความร่วมมือทางพุทธศาสนาระหว่างไทยและเวียดนามจะเน้นไปทางการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาให้มากขึ้นและมีความหลากหลายกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศได้มีความใกล้ชิดกันให้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ในขณะที่เวียดนามเองเพิ่งเปิดประเทศจึงทำให้ประชาชนชาวเวียดนามสนใจในเรื่องเศรษฐกิจเรื่องความเป็นอยู่มากกว่า ในปัจจุบันเมื่อเศรษฐกิจภายในประเทศเวียดนามดีขึ้น ประชาชนเวียดนามจึงได้เริ่มหันมาสนใจในเรื่องพุทธศาสนามากขึ้น เนื่องจากพุทธศาสนาในเวียดนามเองนั้นได้ขาดช่วงไปเป็นเวลานานพอสมควร และเมื่อเวียดนามรวมประเทศเป็นสังคมนิยม พุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ก็ถูกควบคุมจากรัฐบาลพอสมควร จึงทำให้การนับถือพระพุทธศาสนาเป็นเพียงรูปแบบมากกว่าที่จะนับถือในสาระสำคัญของพุทธศาสนา นายสมชาย เกาเจริญ กล่าวว่าส่วนในปัจจุบันรัฐบาลเวียดนามเองก็ไม่ได้กีดกันเสรีภาพทางศาสนามากเท่าใดรวมทั้งระบบเศรษฐกิจภายในประเทศเวียดนามเปิดกว้าง ทำให้วิถีชีวิตของคนก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เมื่อวิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไปทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง ที่มีผลกระทบทางสังคมเกิดปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม และอีกสารพัดปัญหา ซึ่งจำเป็นต้องมีที่พึ่งทางศาสนามาช่วยแก้ไข ถ้าหากพุทธศาสนาในเวียดนามมีเข้มแข็งก็จะเป็นที่พึ่งทางสังคมช่วยเยียวยาทางสังคมได้ และวัดพุทธในเวียดนามก็จะเป็นที่พึ่งทางสังคมอย่างเช่นในอดีตที่ผ่านมา จึงเป็นโอกาสที่ดี

ไทยจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนพุทธศาสนาในเวียดนามให้เจริญขึ้น และพัฒนาความสัมพันธ์ด้านพุทธศาสนาของทั้งสองประเทศต่อไปในอนาคต (สัมภาษณ์นายสมชาย เกาเจริญ, 2554)

ส่วนความร่วมมือด้านพระพุทธศาสนาในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตนั้น นายปรีชา กันธิยะ กล่าวว่าในการสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศโดยใช้มิติด้านพุทธศาสนานั้น โดยในปี 2556 กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม มีนโยบายที่จะขยายผลของโครงการที่ประสบความสำเร็จแล้วในประเทศไทยออกไปในประเทศกลุ่มอาเซียน เช่น โครงการครูพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียน โครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โครงการพระธรรมทูต โดยอาศัยวัดไทยในประเทศเหล่านั้นก่อน แล้วค่อยขยายออกไปสู่วัดอื่นๆ ที่ไม่ใช่วัดไทย และจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาไทย เรียนรู้วิถีชีวิตคนไทย ประเพณี วัฒนธรรมไทยภายในวัด โดยเริ่มในประเทศเพื่อนบ้านของเรา พม่า กัมพูชา ลาว เวียดนาม นอกจากนี้ยังจะส่งเสริมการศึกษาด้านพุทธศาสนา โดยการส่งเสริมพระเวียดนามเข้ามาศึกษาที่ประเทศไทย และเมื่อสำเร็จกลับไปประเทศเวียดนามก็จะได้นำเอาวัฒนธรรมประเพณีและด้านการศึกษาพุทธศาสนาของไทย โดยนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตประจำวันเหมือนกับการจำลองรูปแบบพุทธศาสนาของไทยไปไว้ที่เวียดนาม ก็เหมือนกับว่าเป็นการไปสร้างสังคมไทยให้เกิดขึ้นที่นั่น ฉะนั้นการสื่ออะไรต่อกันก็สามารถทำได้โดยง่าย (สัมภาษณ์นายปรีชา กันธิยะ, 2555) และเวียดนามยังให้ความสำคัญในการแลกเปลี่ยนการศึกษาพุทธศาสนากับไทย ในฐานะที่ไทยเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนาของโลก ในปัจจุบันพระสงฆ์จากประเทศเพื่อนบ้านของไทยเช่น ลาว กัมพูชา พม่า และเวียดนาม ได้เข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาที่ไทยเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี จึงเป็นโอกาสดีที่ไทยจะใช้นโยบายการทูตเชิงวัฒนธรรมในด้านพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและจะเป็นประโยชน์ต่อการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนต่อไป

กล่าวโดยสรุป ความร่วมมือด้านพระพุทธศาสนาระหว่างไทยและเวียดนามในปัจจุบันถือได้ว่าอยู่ในระดับที่ดี โดยพิจารณาจากความสำเร็จของการดำเนินงานที่ผ่านมาและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งจากรัฐบาลและภาคประชาชนของทั้งสองประเทศ เช่น โครงการทอดกฐินพระราชทาน โดยได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลและภาคประชาชนของทั้งสองประเทศเป็นอย่างดี ส่วนแนวโน้มของความร่วมมือในอนาคตทางพุทธศาสนา นอกจากจะดำเนินโครงการทอดกฐินพระราชทานแล้วนั้น ในปลายปี 2555 ไทยและเวียดนามได้เห็นพ้องให้จัดการประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมไทย-เวียดนาม (Thai-Vietnam Joint Cabinet Retreat: JCR) ครั้งที่ 2 ทั้งนี้เพื่อหารือด้านยุทธศาสตร์การกระชับความร่วมมือในสาขาต่างๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น จึงเป็นโอกาสดีที่ไทยจะได้ผลักดันกิจกรรมการส่งเสริมความร่วมมือด้าน

พระพุทธศาสนาให้เป็นที่รับรู้และเข้าใจในเวียดนาม โดยภาครัฐบาลของไทยยังมีนโยบายที่จะขยายผลของโครงการที่ประสบความสำเร็จแล้วในประเทศไทยยังประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งอาเซียน โดยส่งเสริมความร่วมมือด้านการสนับสนุนการศึกษาพุทธศาสนาและเผยแผ่พุทธศาสนา เช่น โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โครงการพระธรรมทูต ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโครงการต่างๆเหล่านี้จะได้มีส่วนผลักดันและพัฒนาความร่วมมือด้านวัฒนธรรมของไทยและเวียดนามให้พัฒนาก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ของประชาชนประชาชนไทยและเวียดนามร่วมกันต่อไปในอนาคต